

SJUHÄRADS MUSIK- OCH KULTURSKOLOR

Barn, rätt och kultur

www.asaekman.com

asaekman

**Vet ni varför barn och unga
kommer till er?
Vet ni varför dom stannar kvar
och deltar i det ni gör?**

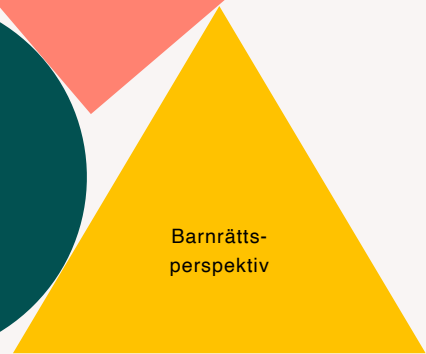
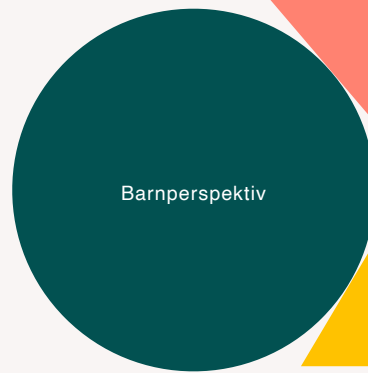
asaekman

Hur kan vi skapa en verksamhet som barn och unga gillar suuupermycket?

- Hur kan vi nå fler?
- Hur kan vi engagera fler?
- Hur kan vi va mer relevanta?
- Hur kan vi involvera?

FN:S KONVENTION OM BARNETS RÄTTIGHETER

**Vilket perspektiv
är mest
framträdande
hos er?**

esgåkman

**Vad kan ett
barnrättsperspektiv i en
verksamhet va?**

esgåkman

"Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet".

FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 31

Till fullo delta har tre dimensioner

- Att ha tillgång.
Barnet ska ges tillfällen att uppleva kulturellt och konstnärligt liv och lära sig om ett brett spektrum av olika uttrycksformer
- Att delta.
Barnet ska garanteras konkreta tillfällen att uttrycka sig fritt, kommunicera, agera och ägna sig åt kreativa aktiviteter för att fullt utveckla sin person.
- Att bidra.
Barnet ska själv kunna bidra till andliga, materiella, intellektuella och emotionella uttryck inom kulturen och konsten för att därigenom främja utvecklingen och förvandlingen av samhället barnet tillhör.

(CRC/C/GC/17)

Barns tillgång till kulturella och konstnärliga aktiviteter begränsas ofta av ett antal faktorer:

- bland annat brist på stöd från föräldrarna
- kostnader för att delta i aktiviteter
- brist på transportmöjligheter
- att många utställningar, pjäser och evenemang riktar sig till vuxna
- att barn inte engageras i innehållet och utformningen av utbudet, var det äger rum och i vilken form det erbjuds.

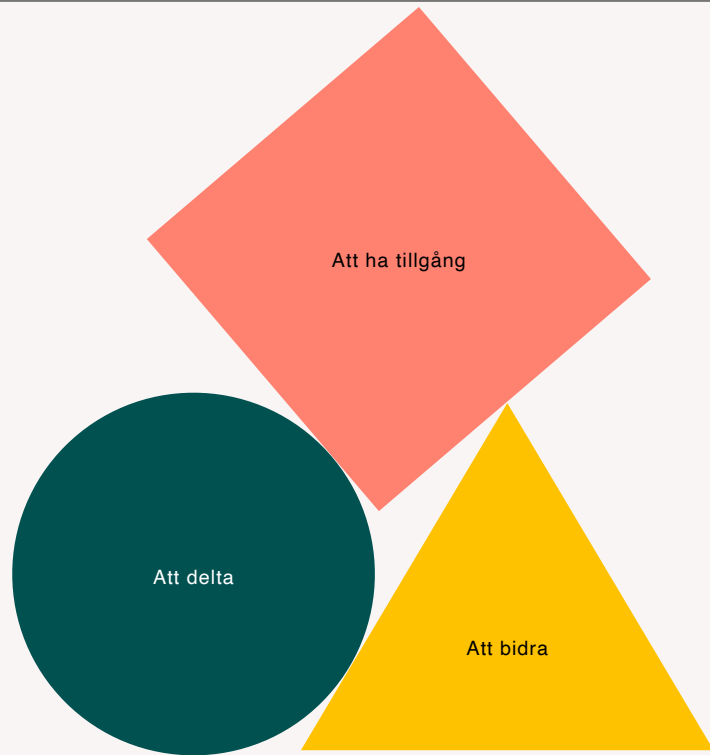
(CRC/C/GC/17)

"Det behövs en ökad betoning på att skapa platser som stimulerar kreativitet. De som driver konst- och kulturetablissemang bör se längre än till de fysiska rummen och fundera över hur deras program speglar och svarar mot det kulturella livet hos samhället de representerar. Barns deltagande i konstverken kräver en hållning med större fokus på barn, som inbegriper beställningar och visningar av barns verk och som också engagerar barn i den struktur och de program som erbjuds. Sådant engagemang i barndomen kan stimulera till ett livslångt kulturintresse"

(CRC/C/GC/17)

**Går det att säga
nåt om balansen
eller fördelningen
hos er?**

esgåkman

Förutsättningar för artikel 31

- Frihet från stress
- Frihet från socialt utanförskap, fördomar och diskriminering
- En säker miljö fri från social skada och våld
- En miljö som är tillräckligt fri från avfall, föroreningar, trafik och andra fysiska faror för att kunna röra sig fritt och tryggt i den närmsta omgivningen
- Tillräcklig vila
- Fritid, helt fri från andra kvar
- Lättillgängliga utrymmen och tid för lek som är fri från vuxnas kontroll och ledning
- Möjligheter att uppleva, samspela och leka i naturens och djurens värld
- Möjligheter att investera i sitt eget utrymme och sin egen tid för att skapa och omvandla sin egen värld med hjälp av fantasin och språket
- Möjligheter att utforska och förstå sitt samhälles kulturella och konstnärliga arv, och delta i, skapa och forma det
- Erkännande från föräldrar, lärare och samhället som helhet av värdet och legitimiteten av artikel 31

(CRC/C/GC/17)

esgåkman

Vad kan ni påverka?

- Vilka av dom förutsättningarna ingår i ert uppdrag att arbeta med?
- Vilka av förutsättningarna skulle ni jobba med?
- Vilka kan ni påverka andra aktörer att arbeta mer med?

FN:s kommitte för barnets rättigheter

Kommittén påminner om sin allmänna kommentar nr 17 (2013) om barnets rätt till vila, fritid, lek och rekreation samt till det kulturella och konstnärliga livet och rekommenderar att konventionsstaten gör följande:

- (a) Säkerställer att flickor, barn med funktionsnedsättning, asylsökande och migrerande barn, socioekonomiskt missgynnade barn och barn som bor på landsbygden har möjlighet att på ett säkert och tillgängligt sätt delta i idrotts-, rekreations- och fritidsaktiviteter, samt i kulturell och konstnärlig verksamhet.
- (b) Skärper åtgärderna för att bekämpa segregation, övergrepp och trakasserier inom idrotten, skyndsamt utreder alla rapporter om övergrepp eller trakasserier, och säkerställer att Riksidrottsförbundets arbete på området har tillräckligt med resurser och genomförs i alla distrikt och kommuner.
- (c) Låter barn delta fullt ut i planering, utformning och tillsyn av genomförandet av politik och program som rör fritid, lek, rekreation och det kulturella och konstnärliga livet.

Åldersmaksordning

Det finns olika ord för att beskriva att vuxna är normen och är den grupp som har makt.

- Åldersmaksordningen är en hierarkisk ordning där olika grupper ges makt baserat på en ålder.
- En grupp (vuxna) ges privilegier eller makt på en annan grupps (barn) bekostnad.
- Maktordningar struktureras och legitimeras ofta genom att visa på motsatsförhållanden

ÅLDERSMAKTSORDNINGEN PÅVERKAR HUR VI MÖTER,
BEMÖTER, PLANERAR AKTIVITETER, UTVÄRDERAR
OCH FATTAR BESLUT SOM RÖR BARN OCH UNGA

SÄTTET ATT MOTVERKA OCH LIKSOM KOMMA ÅT
ÅLDERSMAKTSORDNINGEN ÄR ATT GÅ GENOM SYNEN PÅ
BARN OCH UNGA

esgkman

VÅR SYN PÅ BARNET OCH UNGDOMEN ÄR AVGÖRANDE FÖR
OM HEN KAN ANVÄNDA SIG AV SINA RÄTTIGHETER ELLER INTE

esgkman

VAD GÖR DET HÄR MED BARN OCH UNGA?
VAD GÖR DET HÄR MED OSS?
VAD GÖR DET HÄR MED VÅR VERKSAMHET?

Vad säger dom här uttrycken er?

- det är ingen barnlek
- hen blev behandlad som ett barn
- dagens ungdom
- ung och dum, men gammal och vis
- en riktig lekstuga
- vilken sandlådenivå
- hen betar sig som en trotsig treåring
- sluta barnsla dig
- du förstår när du blir äldre
- hen är lillgammal
- nån är en riktig barnrumpa
- du som är så stor ska väl inte använda blöja/napp osv osv
- små barn, små bekymmer
- barn ska få vara barn
- vårda barnet inom dig
- barnen är vår framtid
- så enkelt att till och med ett barn förstår
- finns det några snälla barn här?
- som ett barn på julafton
- vuxendagis

VÅR SYN PÅ DEN BARNET ÄR AVGÖRANDE FÖR OM BARN
KAN ANVÄNDA SIG AV SINA RÄTTIGHETER ELLER INTE

Hur benämner ni barn och unga? Hur pratar ni om barnsyn? Hur kommer barnsynen fram i styrdokument, planering, aktiviteter, genomförande och utvärdering?

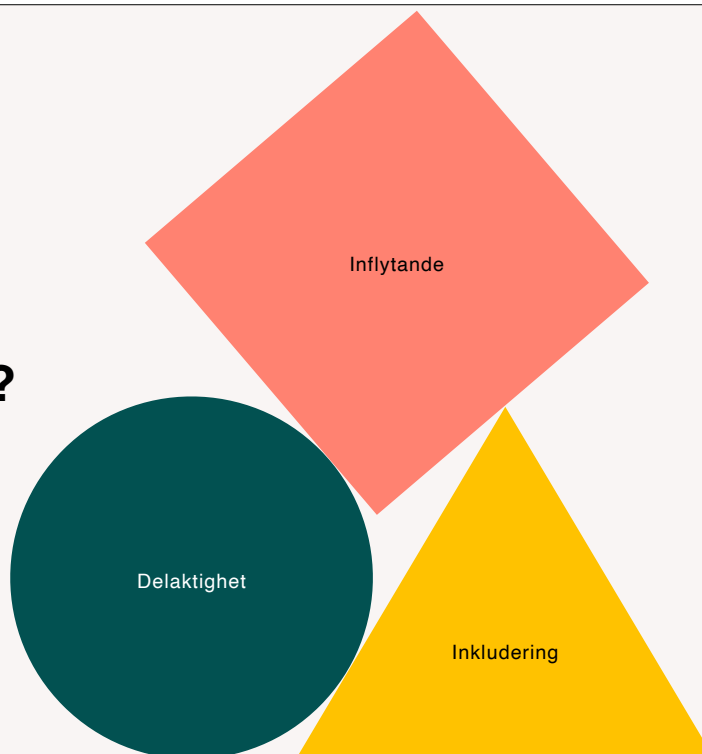
"Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till ålder och mognad"

FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 12.1

Artikel 12 ställer en mängd krav, exempelvis

- Utbildning för vuxna om rätten att göra sin röst hörd
- Utbildning för barn om rätten att göra sin röst hörd
- Forum där barn kan möta och fråga, samtala och ge idéer till beslutsfattare
- Struktur där vuxna inhämtar barns kunskaper och erfarenheter i vardagen
- Stöd för barns egen organisering
- Struktur för barns möjlighet att föra fram sina klagomål (och jubel)
- Vuxnas bemötande i mötet med det enskilda barnet
- Gemensam rättighetsbaserad syn på barn och unga

Vilka ord använder ni?

Hur ska eller bör balansen och fördelningen va hos er?

esgåkman

Jobba vidare med kan, får, vill!

- Har vi koll på barns och ungas vill-lista?
- Har vi funderat på hur vi/kommunen/samhället präglat barns och ungas vill-lista?
- Vad från vill-listan ska vi få med på kan-listan?
- Hur kommer vi dit?

esgåkman

- På vilka sätt kan vi motverka negativa attityder om barn och unga?
- Hur kan vi som profession stärka barns och ungas tilltro till sig själva och sin röst?
- Hur prioriterar vi dom barn och unga som står längst ifrån rättigheterna?
- Hur ser vi till att vi ser att barn och unga är en heterogen grupp?
- Hur säkerställer vi att barn och unga är delaktiga och har inflytande i alla delar av organisationen? I vilka sammanhang involverar vi barn i planering, genomförande och uppföljning? När gör vi det inte?
- Vilka strukturer, rutiner, arbetssätt har vi som möjliggör för oss att ta del av barns erfarenheter, idéer och förslag?
- Vilka normer och regler är det som gör det väldigt enkelt för vissa att va med och väldigt svårt för vissa att va med?
- Hur är det som barn eller ung att möta just mig själv i ett samtal eller möte? Vad kan sippra ut och vad kan smitta?
- I vilka sammanhang och på vilket sätt vill barn och unga va involverade?
- I vilka sammanhang kan min barnsyn påverka? i vilka sammanhang kan andra vuxnas barnsyn påverka?

Vad är nästa steg?

- Vad kommer du göra nu under våren?
- Vad kommer ni tillsammans göra under våren?

esgåkman

Boktips!

Clary Krekula & Barbro Johansson

Introduktion till
ålderskritiska studier

Eva Östberg

De små då
- Perspektiv på barn i historien

Janusz Korczak

Barnets rätt till respekt

Klara Dolk

Bångstyriga barn

Makt normer och delaktighet i
förskolan

Linde Lindkvist

Barnets mänskliga rättigheter

En introduktion

esgåkman

BARNRÄTTSSNACK

- Avsnitt 15 - Barnets rätt till inflytande
- Avsnitt 34 - Barns (icke)rätt att klaga
- Avsnitt 59 - Ledarskap för och med unga
- Avsnitt 60 - Vi möter Min stora dags barn- och ungdomsråd
- Avsnitt 70 - Unga påverkar
- Avsnitt 71 - Ålder, makt och Jeanette Sundhall
- Avsnitt 93 - Att se, bli sedd och att synas- om ledarskap i en barn- och ungdomsorganisation
- Avsnitt 101 - Elevråd, rättigheter och engagemang!
- Avsnitt 104 - Barns röster och ett hantverk
- Avsnitt 118 - Av, för och med unga i en förening. Idrott på ett annat sätt
- Avsnitt 121- Spela med lagen

Höras igen eller hänga med mig på sociala medier?

@: info@asaekman.com
ig: [instagram.com/asaekmans](https://www.instagram.com/asaekmans)
in: [linkedin.com/in/ekmanasa](https://www.linkedin.com/in/ekmanasa)

